

Отже, підсумовуючи вище зазначене, слід акцентувати свою увагу на тому що мінімальна заробітна плата – це офіційно встановлений державою розмір заробітної плати, нижче якого не можуть проводитися оплати місячної, погодинної норми праці. Тому кожен, права якого порушуються з приводу заробітної плати в розмірі, нижчому від встановленого законом мінімуму повинен знати заходи правового захисту та вміти їх застосувати.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : прийнята Верхов. Радою України 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Канарьова Н. Оплата праці. Мінімальна заробітна плата як державна соціальна гарантія. [Електронний ресурс] / Наталія КАНАРЬОВА. – Режим доступу до ресурсу: <https://gorodenko.wordpress.com/2012/03/08/page/6/>
3. Суд визнав незаконним «жебрацький» прожитковий мінімум і зобов'язав Кабмін переглянути його [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://dt.ua/ECONOMICS/sud-viznav-nezakonnim-zhebrackiy-prozhitkoviy-minimum-i-zobov-yazav-kabmin-pereglyanuti-yogo-185075_.html
4. Батрина С. Розмір прожиткового мінімуму «Дзеркало тижня. Україна» – 2015. – № 13.

Сергієнко О.В.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентіві України*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЩОДО НАГЛЯДУ ТА КОНТРОЛЮ У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Зближення України та Європейського союзу вимагає від нашої держави проведення широкомасштабної роботи з узгодження правових норм регулювання суспільних відносин відповідно до норм країн Західної Європи. Без цього неможливо здійснити інтеграції відповідних сфер суспільного життя обох суб'єктів майбутньої асоціації.

Наприкінці 90-х років ХХ століття в Україні відповідно до Директив Європейського союзу розпочато синхронізацію нормативної бази у галузі містобудування щодо її підсистем проектування та будівництва. Проте в галузі архітектурно-будівельного контролю такого не спостерігається до сьогодні.

Дослідженням питань контролю (нагляду) органів публічної влади приділяли увагу М. Грушевський, Д. Дорошенко, В. Ключевський, Б. Рибаків, І. Фроянов, Л. Черепнін, М. Котляр, О. Сушинський, П. Толочко, В. Шаповал, Н. Яковенко та ін.

Безумовно, з точки зору є слова синонімами української мови: нагляд та контроль [1, с. 156], – мають різне джерело походження: перше – має слов'янське коріння, і походить від слова «глядіти», тобто дивитися, проте набуло і специфічного мовного значення: «шукати» [2, с. 176]; друге – «походить від латинського «контра ротулюс» (від якого утворилося французьке слово «контроль»), що означає співставлення або протиставлення. Призначення контролю – констатувати, що потрібно» [3, с. 37]. Контроль у французькій мові набуло специфічного значення: «реєстр», «документальна перевірка» [4, с. 53]. Очевидно, що з мовної точки зору, як власне українське, так і запозичене французьке слова мають однаковий семантичний зміст: «пошук відмінностей».

Проте в Україні, запозичуючи іншомовні слова, надають їм відмінного змісту від їх первісного семантичного значення.

Україна, успадкувала не тільки радянську модель держави, а і величезний радянський мовний фаховий арсенал, де нагляд, як правова категорія розуміється як функція прокуратури. Саме тому, щодо інших органів, на які покладалася функція забезпечення дотримання законності у відповідній спеціалізованій сфері було введено поняття контролю. Отже, фаховий нагляд фактично характеризується терміном «контроль», а контроль над контролем – «наглядом».

Ні Конституція України, ні Закон України «Про прокуратуру», ні спеціалізований Закон України «Про нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності» не дають визначення поняттю «нагляд».

Однак чинною редакцією Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» визначено галузеве поняття нагляду: державний архітектурно-будівельний нагляд, – «сукупність заходів, спрямованих на дотримання уповноваженими органами містобудування та архітектури, структурними підрозділами Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та виконавчими органами сільських, селищних, міських рад з питань державного архітектурно-будівельного контролю, іншими органами, що здійснюють контроль у сфері містобудівної діяльності..., вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, державних стандартів і правил під час провадження ними містобудівної діяльності» [5]. Архітектурно-будівельний контроль, в розумінні зазначеного Закону, – «сукупність заходів, спрямованих на дотримання замовниками, проектувальниками, підрядниками та експертними організаціями вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм,

державних стандартів і правил під час виконання підготовчих та будівельних робіт...» [6]. Отже, що предметом як архітектурно-будівельного контролю, так і архітектурно-будівельного нагляду є дотримання суб'єктами містобудування вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності. Тобто нагляд – це контроль за контролером. Особливістю здійснення нагляду у сфері містобудівної діяльності є те, що орган нагляду одночасно є і органом контролю. На думку Сушинського О.І. «результатами діяльності вище розміщених за підпорядкуванням інституцій ієрархічної вертикалі органів здійснення публічної влади як прояв їхньої контрольної влади може бути тільки «негативна» нормотворчість (скасування «підконтрольних» нормативних актів, тобто нормативних актів підконтрольних органів влади). Адже позитивна нормотворчість інституцій здійснення контрольної влади може призвести до підміни ними органів уповноважених здійснювати таку нормотворчість...» [7, с. 89].

Архітектурно-будівельний нагляд не є «негативною нормотворчістю», оскільки метою як нагляду так і контролю є припинення порушення закону.

Сучасна українська наукова думка теж різниться у підходах до визначення даних категорій. Зокрема, Юридичною енциклопедією, у якій «державний нагляд – вид державного контролю по забезпеченню законності, дотримання спеціальних норм, виконання загальнообов'язкових правил, що містяться у законах та підзаконних актах...» [8, с. 10], та «передбачає постійний, систематичний нагляд за діяльністю не підпорядкованих їм органів або осіб з метою виявлення порушень законності» [9, с. 140], у свою чергу «державний контроль – діяльність державних органів щодо запобігання, виявлення та припинення дій, що суперечать встановленим державою нормам і правилам» [10, с. 138]. Очевидно, що діяльність в виявленні порушень законності (нагляд) є складовою діяльності з запобігання, виявлення та припинення, тобто поняття контролю ширше, ніж поняття нагляду [11, с. 155]. Зазначений висновок абсолютно не кореспондує з нормами, визначеними вищезгаданим Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності», у якому нагляд є ширшим поняттям ніж контроль.

Енциклопедії державного управління визначає, що «контроль суспільний – механізм регуляції поведінки людей (груп, колективів, організацій, суспільства загалом), спрямований на те, щоб домогтися неухильного виконання суспільними інститутами, соціальними групами та окремими громадянами правових і етичних норм, законів, що регулюють суспільні відносини, забезпечити соціальний захист індивідів, їх прав з урахуванням соціальної справедливості, дотримання ними нормативних та етичних обмежень» [12, с. 301]. Отже, об'єктом

суспільного контролю є механізми регуляції, які спрямовані на неухильне виконання правових і етичних норм та законів.

Сушинський О.І. зазначає, що «основна мета контролю – це орієнтація управлінського процесу у необхідному (оптимальному) напрямі розвитку... Тому контроль – це не підміна управління, а його спрямування у напрямі суспільного прогресу...» [13, с. 30]. Отже, з точки зору державного управління контроль є ширшим поняттям, ніж забезпечення дотримання закону та етичних норм, а ще і забезпечення руху в напрямі суспільного прогресу.

У країнах розвиненої демократії контроль «у різних мовах і різних державних традиціях має неоднакове значення» [14, с. 13], саме тому у дослідники визначають контроль як «те, що утримує стан певної заданої системи в межах бажаної часткової вибірки її можливих станів» [15, с. 14].

Як наслідок, зарубіжними фахівцями здійснено сформульовано тезу, що контроль є широким поняттям, складовими якого є планова випадковість, нагляд, конкуренція та взаємність [16, с. 16].

Відповідно, очевидно є необхідність зміни парадигми контролю і у галузі містобудівної діяльності України: містобудівний нагляд є складовою містобудівного контролю, замінивши цими термінами нині наявні «архітектурно-будівельний нагляд» та «архітектурно-будівельний контроль».

Список використаних джерел:

1. Сергієнко О.В. Особливості правового регулювання системи державного нагляду (контролю) у сфері містобудівної діяльності // «Наше право». – № 3. – С. 155-162.
2. Митрополит Іларіон. Етимологічно-семантичний словник української мови. Під ред. Ю. Мулика-Луцика. Том III. - Вінніпег: Товариство «Волинь». – 1988. – 415 с.
3. Фінансове право. Навчальний посібник. Савченко Л.А. та ін. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. – 85 с.
4. Вуйців М.М. Європейська модель внутрішньогосподарського контролю: орієнтація на ефективність // Інвестиції: практика та досвід, № 17/2011. – 2011. – 121 с.
5. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011. – № 34. – Ст. 343.
6. Там саме.
7. Сушинський О.І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти: Монографія. – Львів: ЛРІДУ УАДУ. – 2002. – 468 с.
8. Юридична енциклопедія. Шемшученко Ю.С., Зяблюк М.П., Тацій В.Я., Горбатенко В.П. та ін. – К.: Українська енциклопедія, 2002. – Том.4. – С. 720.

9. Юридична енциклопедія. Шемшученко Ю.С., Зяблюк М.П., Тацій В.Я., Горбатенко В.П. та ін. – К.: Українська енциклопедія, 1999. – Том. 2. – С. 744.
10. Там саме. – С. 744.
11. Сергієнко О.В. Особливості правового регулювання системи державного нагляду (контролю) у сфері містобудівної діяльності // Наше право. – № 3. – 2015.
12. Енциклопедія державного управління. Ковбасюк Ю.В. та ін. – К.: НАДУ. – 2011. – Том 1. – 748 с.
13. Сушинський О.І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти: Монографія. – Львів: ЛРІДУ УАДУ. – 2002. – 468 с.
14. Контроль в органах виконавчої влади в сучасних умовах / Переклад з англійської. Упорядники: Кристофер Гуд та ін. – К.: «К.І.С.». – 2006. – 274 с.
15. Там саме.
16. Там саме.

Харенко О.В.

асистент,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ДРУКОВАНОГО ЗАСОБУ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК АДМІНІСТРАТИВНА ПОСЛУГА

Згідно із законодавством, друкований засіб масової інформації може видаватися після його державної реєстрації. Державній реєстрації підлягають усі друковані засоби масової інформації, що видаються на території України, незалежно від сфери розповсюдження, тиражу і способу його виготовлення [1].

Адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону [2].

При державній реєстрації друкованих засобів масової інформації (далі – друковані ЗМІ) реєструючий орган, а саме Департамент державної реєстрації Міністерства юстиції України, проводить правову експертизу заяв засновника (співзасновників) на відповідність законодавству, комплексне дослідження усіх обставин справи, приймає рішення про державну реєстрацію видання, відмову чи зупинення строку розгляду заяви разом із відповідними та вмотивованими правовими висновками, вносить відповідні зміни до Державного реєстру, здійснює